

Delavec izhaja vsak petek s datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.60, za četrt leta K 1.30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6, prvo nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostopnimi petimi vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri dveh kratki po 16 vin., pri štiri kratki po 14 vin., pri četrdesetih letnih objavah po 12 vin. vsakokrat. — Za razne objave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštni ne proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Vstajenja dan . . .

Vsako leto pojo »Aleluja«. Oznanjajo mir in ljubezen med človeštvom. Za mir in za uspeh vojne prosijo najrazličnejši narodi in verniki. Na vstajenja dan se vzradostimo, se počutimo okrepljene; prihaja pomlad, novo življenje se zbuja v naravi in obenem tudi v nas. Z jasnim očesom samozavesti zremo v bodočnost v najlepših nadah na boljšo bodočnost, na srečo.

»Aleluja« je simbol. V praktičnem življenju ne velja več. V dneh sovraštva, v dneh boja med kapitalizmom je ta beseda izgubila vso svojo veljavo. Ne mir, vojna je potreba časa; ne ljubezen, ne človekoljubje, ampak moč, sila, oblast, denar, to so osrečevalci današnje družbe, to je »aleluja« moderne človeške družbe.

Vzklik, ki je bil veličasten za množice človeštva, je postal prazna beseda v življenju, zakaj svet dela drugače, vidal se je svetovnemu molohu kapitalizmu.

Toda vstajenja dan . . . Če so postali spomini mračni, če ne poslušamo nihče bodrega opomina iz pozabljene minulosti, ali naj delavstvo domišlja, da gre vse to pot dalje, ali naj molči, ali naj trpi, prenušča svojo usodo nadalje kapitalistom in njih priganjačem najrazličnejše vrste?

Ne! Delavstvo se mora zbuditi, mora se! Združiti se mora! Ne sme poslušati sladkih omahljivih obljub in obrekovalnih besed zoper delavstvo in njega interese! Samo mora vstopiti v boj za svoje pravice! Kakor se zbuja in vstaja narava spomladi, tako vstani tudi vesoljno brezpravno in zatirano delavstvo.

Šele takrat bo naš vstajenja dan . . . naš »aleluja!« Dan naše spomladi in naše bodočnosti! Konec našega nezaslišanega trpljenja si moramo izvojevati prav sami!

To bo pravi vstajenja dan . . .

Idrijsko delavstvo in njega zahteve.

Na shodu v Idriji, ki se je vršil dne 10. t. m., je bilo sklenjeno, da skuša tudi idrijsko delavstvo ugotoviti svoje plačilne in druge zadeve pri c. kr. pritožbeni komisiji. To pritožbo pa je c. kr. pritožbena komisija zavrnila z naslednjo motivacijo: P. družnici »Unije rudarjev v Avstriji, Idrija. V prigrbu se vračajo p. n. podružnici »Idrija« priloge priložene k pritožbi z dne 10. marca t. l. s pripombo, da c. kr. komisija za pritožbe ni pristojna, odločevati pri rudarjih v Idriji radi mezde in drugih okolnosti, ker rudokop Idrija ni pod vojaško oblastjo, ampak spada pod državno upravo, Ljubljana, dne 19. marca 1918 št. 155/B. K. III. Predsednik: Fr. Benig adm.

Delavstvo v Idriji kakor tudi njega zastopniki so bili glede zavrnitve teh pritožb mnenja, da to po zakonu ni utemeljeno ali pa, da vojaško ravnanje z delavstvom v Idriji ni zakonito. Zato je tožadni delavski odsek sklenil, da se s tem osebnoprepriča na c. kr. pritožbeni komisiji v Ljubljani. Naj go to izvršiti so imeli sodr. Jazbar in Klemenčič kot pooblaščenca, Gospod admiral, ki predseduje tej komisiji

je, dne 23. tm., omenjenim izjavil sledeče: Rudniško delavstvo v Idriji vojašine ni oproščeno kakor v privatnih podjetjih. Ti delavci so vojaški oddelek v pravem pomenu besede s pridelenim poveljnikom, ki ima z delavstvom pravico glede discipline po vojaško ravnati. Rudnik in njega uprava pa ni pod vojaško, ampak samo pod državno upravo. Zato ni glasom zakona in tožadnih novel pritožbena komisija v kompetenci o pritožbah Idrije odločevati. Delavstvo ima v teh zadevah obravnavati samo s svojim poveljnikom in ministrstvom za javna dela. Oni delavci, ki ne spadajo v činovniški oddelek pa svoje pritožbe lahko ugotavljajo tudi potom obrtnega sodišča. To izjavo je gosp. predsednik podprl s citiranjem postave in novel o pritožbah. Kaj preostaja delavstvu sedaj? Po našem mnenju, da se v teku nekaj tednov do zadnjega vse strokovno organizira ter pripravi s tem resno za boj, ki se mora brez-pogojno izbojevati. Kako naj se boj izpelje je zadeva organizacije avstrijskih rudarjev, katera bo v tem oziru storila svojo dolžnost, ako bo delavstvo pripravljeno s pravim orožjem, ki se imenuje močna strokovna organizacija.

Počasni napredki.

Vse javno življenje, nepretrgano, nikdar mirujoče delovanje in postajanje ječi v prokletstvu že vse predolge vojne ter se vrši pod vplivom vojnih posledic. In te so že tako silne, da določajo, da naravnost diktirajo delokrog vsem stvarim in vsem živim bitjem, s tako silo, da temu diktatu sploh ni mogoče se izogniti, ga čutimo ob vsakem svojem koraku ob vsakem svojem početju. Vsak dan nam prinese več novih skrbi ter s tem pobuja naše stanje in boj za obstanek postaja vsak dan hujši in neobzirnejši. Nadepolni, sedaj že uresničeni delni mir nam ne more prinesiti potrebne olajšave, ki smo je po toliki bedi, po tolikih pre-stanih duševnih in telesnih mukah v resnici potrebni; trajno izboljšanje sedaj obstoječih žalostnih razmer je mogoče z nado pričakovati šele tedaj, ko pride svetovni mir, ko vsi narodi in ljudstva pridejo do spoznanja, da njih rešitev ne tiči v medsebojnem bojevanju, marveč v miroljubnem sporazumljenju in medsebojnem spoštovanju. Tu mora imeti sreča svoj početek in narodi morajo spoznati v tem svojo najvišjo duševno in kulturno nalogo. Trdo šolo in izkušnjo je prebilo človeštvo, iz katere morajo zajeti bodoči rodovi duševno silo, da bodo ugovarjali prav resno, če bi morda še kdaj grozili še kakršnikoli težki (blaki na političnem obzorju z enako nesrečo.

Težko se je delavstvo doslej borilo za vsak grižljaj ki ga je vzelo v usta, z vsakim nadaljnjim mesecem vojne pa postaja vsak grižljaj manjši, dosedanja ekonomično vodena eksistenca, ki je komaj zadoščala za največjo silo, je prišla popolnoma v nered. Vsakršna pomoč, vsakršno zvišanje plače se izkaže v najkrajšem času kot popolnoma nezadostno in vedni boji za dosego boljših plač so nujno potrebni, da se popolnoma ne onemogoči in uniči s trudom ustvarjene eksistence. Uspehi, ki jih dosegamo, morajo iti korakoma z življenjskimi razmerami, a

če hočemo imeti te razmere med delom in življenjem, potem moramo tudi skrbeti za to, da so naše organizacije dovolj krepke, da vzdržujejo čim ugodnejše razmere v delovnih in življenjskih razmerah. Od razvoja naših organizacij je odvisen tudi večji uspeh v napredkuboljšanja socialnih razmer in delavskih življenjskih predpogojev. Kakor se na oni strani organizirajo v obrambo proti delavstvu, tako in še bolj se moramo mi okleniti svojih strokovnih gospodarskih in političnih organizacij. Zmaga je le v boju, in sicer v trajnem boju za obstanek.

Mizerija našega prehranjevalnega gospodarstva.

Novi predsednik prehranjevalnega urada, dvorni svetnik Paul je ob svojem nastopu imel v prehranjevalnem uradu govor, ki nam priča o popolnem polomu prehranjevalnega gospodarstva. Omenjal je, da se je moral njegov prednik popolnoma posvetiti organizacijskemu delu, on sam se bo pa mogel posvetiti tudi meritornim nalogam, pri čemer se pa prav dobro zaveda težkega dela, ki ga bodo te naloge zahtevale. In pristočno je dostavil: »O založnem gospodarstvu, žal, sedaj ni mogoče govoriti. Živimo od rok v usta. Dokler bo trajalo to stanje, — in pred novo žetvijo najbrže ne nastane sprememba — bi smatral kot glavno nalogo prehranjevalnega urada, da se prilagodi vsagokratnim razmeram z nekako elastičnostjo, da vsakokrat potrebno hitro in ob pravem času prime in izvede.« Da živimo iz »od rok do ust«, o tem po vseh žalostnih izkušnjah nismo dvomili, čeprav tega, kar je bilo, pred nekaj meseci še nismo smeli povedati, ne da bi ne prišli v navskrižje z državnim pravnikom. Vemo še, da če bi se bili drznili v nesrečni Stürgkhovi dobi, le omenjati, da vodi naša prehranjevalna politika v katastrofo, če ne nastopi nove poti glede na zagotovitev našega založnega gospodarstva, bi bili takoj zapadli konfiskaciji, ker je naivna cenzura mislila, da naši sovražniki ne smejo izvedeti, kako slabo je z nami. To skivačkanje, ki ni trpelo, da bi se položil prst v odprto rano in da bi se pokazalo, kje se mora pričeti z delom, da se razmere izboljšajo, in te razmere so najbrže prav mnogo pomagale, da smo prišli v sedanjo prav neprijetno situacijo, ker je bila s tem zaprta pot kritiki in otežkočena sprememba razmer. Sedaj, ko traja vojna domala že štiri leta, ko je videti, da še dolgo ne bo končana, in je vse naše prehranjevalno gospodarstvo temeljito zavoženo tako, da nima predsednik nič več, ki bi nam vsaj za nekaj dni zadoščalo. Ko je bil najprej sklenjen mir z Ukrajino, je tendenčno meščansko časopisje obljubovalo prebivalstvu nebesa, kaj vse smemo pričakovati iz Ukrajine. Tudi v tej smeri sodi novi predsednik mnogo treznejše, če pravi: »Glede pričakovanega uvoza iz Ukrajine svarim pred prevelikim pričakovanjem glede na čas, kdaj se bo mogel izvesti uvoz v velikem. Pač bo mogoče v ne predolgem času že oskrbeti manjše transporte, večji transporti bodo mogoči pa šele po več tednih.« Tudi tukaj bomo morali biti potolaženi glede na naše prevelike nade na zmerno mero in pripraviti

se moramo še mogoče na prav trde tedne. Gospodje imperialisti, ki se še vedno tope ošabno v „miru zmage“, bi napravili prav dobro, če bi si besede novega predsednika prehranjevalnega urada prav dobro vzeli k srcu.

Svetovna vojna.

Na francoskem in flanderskem bojišču se je vnela grozovita bitka, letošnja spomladanska bitka, ki so jo pričeli Nemci ob Somi in severno. Od vseh dose-danih bitk utegne biti ta največja, naj-grozovitejša, zakaj nad 60.000 topov bruha ogenj in do pet milijonov vojaštva si stojijo nasproti na čeli dolgi fronti. Pravijo, da je ta bitka odločilna. Bitka traja že ves teden in Nemci so dosegli razmeroma ve-like uspehe. Prodrli so bojno črto, ujeli že blizu 60.000 vojnih ujetnikov in 1000 to-pov ter ogromne zaloge vojnega mate-riala in nekaj živih. S posebnim topom, ki pravijo o njem, da strelja 120 km daleč obstreljujejo Pariz, obmetavajo razne trdnjave z bombami in sploh je zračna vojna zavzela ogromne dimenzije. Poro-čila od torka pravijo o položaju:

Nemci stoje pred Albertom; Lihons, Roye in Noyon so vzeli. Ludendorff je povedal, da se je Nemcem posrečilo spremeniti stoječo vojsko za postojanke v premično vojsko na odprtem polju. Nemci so vojskovali utrudljivo stoječo vojsko na zahodnem bojišču od jeseni leta 1914., ko so prekinili bitko pri Marini in se umaknili v pripravljene postojanke, ki se raztezajo od Nieuporta na obali Se-vernega morja do Švice, kjer se bojna čr-ta takorekoč nenadoma odreže. Nemci so prebili tri glavne angleške postojanke; njih volji so se privahili že do Alberta. V Albertu in v Amiensu imajo Angleži svoja glavna skladišča. Angleško bojno črto so Nemci prebili približno 100 km široko. Napredovali so od postojank, iz katerih so izkočili, do Alberta 40 km in se naha-jajo zdaj že tudi 15 km čez tisto posto-janko, iz katere so se lani meseca febru-aria umaknili. Iz Alberta do Amiensa imajo še 23 km, iz Noyona do Pariza pa 100 km. Približno 1 milijon Nemcev se vojskuje zdaj v premični vojski z Angle-ži, Američani in Francozi, ki so prihiteli 23. tega meseca Angležem na pomoč. Od Francozov odrezani Angleži so teoretično v nevarnosti, da jih vržejo Nemci v morje, v nevarnosti je Pariz. Zato pa tudi sporazum pošilja rezerve na bojišča z vseh strani: celo iz Italije prihajajo z br-zovlaki in z avtomobili. Angleški vojniki vedo, da se bijejo v odločilni bitki spora-zuma z Nemci. Nemška zaseda v črto sporazuma tišči naprej. Bitka se bo še lahko bila več tednov in več mesecev, preden bo odločena. Živahno so pričeli tudi blizu švicarske meje streljati, kjer so Francozi pri Badonvillerju odbili napad Nemcev. — Italijani so 25. t. m. poročali o živahnem boju s topovi med Gardskim jezerom in Brento. Ni izključeno, da na-stopijo tudi Italijani; ker sporazumu gre pač za to, da priveže kolikor mogoče ve-liko osredнееvropskih čet tudi na itali-jansko bojišče. — Nemci so do zdaj 1000 topov zaplenili. »Times« so v nedeljo pi-sale: Nemci bi radi prišli do strateške točke Amiens. Če to mesto pade, bi sle-dilo: 1. Sovražnik bi lahko žugal južni fronti. 2. Napadal bi lahko pristanišča v Kanalu. Pariz bi bil v nevarnosti. Pravi boj se bo šele pričel. Polkovnik Reving-ton je zapisal v »Morning Post«: Usoda Anglije se zdaj tehta med zmago in por-azom. Reuter poroča iz glavnega stana: Nemci so vrgli v boj že veliko divizij, a za njihovo bojno črto stoje v rezervi še druge divizije. Nemška armada hoče za vsako ceno prebiti, Angleži se umikajo; na več točkah celo prestopajo, da bi prebitje zabranili.

Vsekakor je ta bitka grozovita, ali vsaj bila je ta teden. Ni pa še gotovo, kakšen uspeh bo imela na ves položaj svetovne vojne.

Na italijanski bojni črti so le manjši boji. V zadnjem času se je pa vršilo boje-vanje tudi v Aziji in v Macedoniji, ven-dar ni prišlo še do večjih akcij. Nekatera poročila vedo povedati, da nameravajo centralne države pričeti ofenzivo v Ma-cedoniji.

Vobče so vojne razmere silno napete. Sporazum zahteva odločno, da mu morajo dati nevtralne države svoje trgovske ladje na razpolago za plovbo; deloma se nekatere (Holandska) že ugodile tej zahtevi.

Domači pregled.

Vsem onim naročnikom „Delavca“, ki jim je s to številko naročnina potekla, smo priložili poštne položnice in jih pro-simo, da naročnin čimprej obnove. To pa zlasti zaradi tega, da ne bo kake zamude pri dostavljanju, ker bomo sicer prisiljeni, da vstavimo vsem onim list ki ne bi do 10. aprila obnovili naročnine. Obenem prosimo vse čitatelje „Delavca“, da ga skušajo še bolj razširiti, ker list le takrat uspešno za-stopa delavske interese, kadar je močan. Zatorej sodrugi na delo! Uprava „Delavca“.

Vsem organizacijam in sodrugom sporočamo, da so koledarji za l. 1918. po-polnoma pošli, zatorej ne moremo naroč-nikom nič več ustreči s koledarji.

Uprava del. koledarjev.

Organiziranje delavskega trga. Mini-strstvo za socialno oskobo je ustanovilo centralno razdeljevalnico za posredovanje dela; v veljavo stopi 10. aprila in prične poslovati. Da se omogoči izvedbanje nalo-ga se podrede temu mestu najprej neobrne posredovalnice na Dunaju, ki morajo od 10. aprila t. l. dalje dva dni v tednu (v sredo in soboto) zglašiti centralni razde-ljevalni posredovalnici dela število, koliko delovnih ponudb in zahtev po delavcih niso ustregle. Centralno mesto bo zglase v primerni obliki oddajalo dalje, da s tem pripomore, da se zadovolji iskalcem dela in iskalcem delavcev. S tem se uvaja v Avstriji državno organiziranje delavskega trga; za sedaj velja le za Dunaj.

Iz parlamenta. Pododsek preh anjeval-nega odseka bo zboroval 27. marca ob 10. uri dopoldne. Min. predsednik, poljedeljski minister in strokovni referenti bodo poja-snjali, kako se transportirajo iz Ukrajine živila in o prometu živine in mesa. Dne 9. apr. prične najbrže zborovati brambni odsek. Seja poslanske zbornice bo 23. aprila. Kdaj da bodo delegacije zborovale se še ne ve. Najbrže bo pa grof Czernin v zunanjem odseku poročal o zunanjih stvareh.

Vojaška amnestija. Povodom rojstva najmlajšega cesarskega princa je cesar za-ukazal: 1. vsem vojaškim osebam, ki so bile pred 10 m rcem obsojene, pa jim je bila dovoljena odgoditev ozir. prekinjenje kazni, se kazni spregleda, ako so se po ob-sodbi vedle hrabro in dobro; 2. vsem ose-bam ki so bile pred 10 t. m. od vojaških sodišč obsojene radi pregreška ali prestopka (z zemlji navijanje cen in oduševstvo) se kazni spregleda; 3. vsem tako amnestiranim (p) 1. in 2) se spregledajo tudi posledice; 4. spregledajo se tudi vse pred 10 t. m. izrečene disciplinarne kazni. 5. Vojaške oblasti (ministrstva) smejo predložiti red-loge za pomloščenje tudi takih oseb, ki ne spadajo pod gornje določbe, pa so amne-stije vredne.

Poletni čas se uvede 15. aprila. Skupno ministstvo je u edlo 7. marca l. 1918. drž. zak. št. 87. in ist časno tud ogr ka vlada sporazumno nameravam temin za poletno dobo v Avstriji in na Ogrskem s l a rilom in s konc m 16. septembra 1918. Med tem so pa v N m iji uvedli po-letni čas za d b o od 15. aprila do 16. sep-tembra 1918. Zato izide odlok s u mega

ministrstva, s katerim se tudi v Avstriji prične poletna doba 15. aprila in konča 16. septembra. Ravno to je odredila tudi ogrska vlada.

Razpisani štipendiji. S l. tečajem šol-skega leta 1917/18 je oddati obedve mesti po 514 K »Josipine Hotschewarjeve usta-nove za učence obrtnih šol«. Pravico do te ustanove imajo izključno le učenci c. kr. državne obrtne šole v Ljubljani. Pro-snje je najkasneje do 20. aprila 1918 vlo-žiti pri ravnateljstvu c. kr. državne obrt-ne šole v Ljubljani, kjer se izvedejo na-tačni pogoji.

Zavitki za Trst in Primorje. Doslej obstoječa omejitev vrednostne navedbe do 100 K za zavitke za Trst in Primorje je razveljavljena.

Nemci o graškem Volkstagu. Dunajski tednik „Der Friede“ piše: „V Gradcu se je vršil nemški „Volkstag“, ki je dekretiral, denunciral in klical policijo na pomoč: — — — jugoslovansko državo moramo preprečiti; vlada se poziva, da potlači propagando za jugoslovansko državo; ita-lijanski izdajalci se ne smejo več vrniti“ itd. „Resolucije so bile sprejete soglasno. Vedno eno in isto. Ti Tevtoni ne vedo storiti ničesar drugega kot „zahtevati“, naj se ljudje zapirajo in obešajo. To imenujejo nemško politiko. Glavni govorniki tevtonske prireditve so bili pragermani Mravlag, Mil-tschinsky in Ambroschitsch.“

Ljubljanska kreditna banka. Pod predsedstvom predsednika g. dr. Ivan Tav-čar ja se je vršila dne 18. t. m. bilančna seja upravnega sveta Ljubljanske kreditne banke, v kateri je bila po ravnateljstvu predložena bilanca za poslovno leto 1917 o obrena. Sklenilo se je predlagati občne-mu zboru, ki se bo vršil 15. aprila t. l., da določi iz dos-ženega čistega dobička v znesku K 1.295.511'40 za plačilo 7 % dividende K 700.000'—. Po odobitku statu-tarično določene tantijeme upravnega sveta in statutarne dotacije rednega rezervnega fonda per K 61.770'15 naj se od ostanka dodeli K 60.000' — penzijskemu fondu urad-nišva in K 300.000' — rezervnim fondom banke, kateri bodo potem znašali nad K 2.000.000' —, torej več kot 20 % delniške glavnice. V isti seji se je sklenilo, predla-gati občenemu zboru zvišanje delniške glav-nice od kron 10 milijonov na kron 20 mi-lionov. Dosedanji podravnatelj banke g. Hanuš Krofca je bil imenovan ravnateljem.

Ugotovitev škod v okrajih Pulja in Rovinj vsled vojnih dogodkov. Deželna upravná komisiá za mejno grofijo Istro je odposlala posebno komisijo, sestavljeno iz enega člana upravne komisije in dveh deželnih tehnikov v evakuirane kraje okrajev Pulja, Rovinj, da na licu mesta konstatirajo škode, ki jih je tamošnje poljedelsko pre-bivalstvo pretelo vsled vojnih dogodkov. To v namen, da se od države dosežejo pri-merna odškodnina in primerna sredstva za rekonstrukcijo poškodovanega polja (živina, gospo arski stroji itd.) Na podlagi po-zvedb te komisije, ki se za potrebne informacije obrne do kompetentne vojaške oblasti, sta-tila bo deželna upravná komisija vladi do-tične predloge.

Zakaj mora rudar šest dni v zapor? Pri Poldi rovu (Janessen) je rudar, ki je bil tri leta v fronti, interpeliral v naglici pisarja po imenu Hiller, okolo 19. do 20. let starega gospoda, zaradi zastanka živil in pri tem pozabil ga nagovoriti z besedico „gospod“. Hiller mu je zato zausn co obljub-il, rudar je moral za ad tega k raportu in mu je dal gospod stotnik Löwy šest dni strogega zapora. Teh šest dni j moral rudar prebiti tako le: po opravljenem delu je moral delavec poldrugo uro daleč do-mov, da se je hitro najedel in umil, potem je hitel zopet poldrugo uo nazaj do rova, da gre v zapor, iz katerega je moral zju-traj zopet na delo. To so res razmere, ki bi jih smelo deželno brambno ministrtvo vendar že odpraviti.

Zračna pošta Dunaj-Lvov. Od 31. t. m. dalje bo sprejemala vojaška zračna pošta Dunaj-Lvov tudi zasebna pisma in dopisnice, ki se bodo morale oddajati le na glavnih poštah na Dunaju, v Krakovu in v Lvovu. Poleg navadne poštni pristojbine se mora plačati posredovalna pristojbina 1 krono in zračno-poštna pristojbina 1 K 50 vin. za 20 gramov. Izdali bodo posebne znamke za letalne pristojbine in sicer po 1 K 50 vin, 2 K 50 vin. in po 4 krone.

Bela moka za grofa Czernina. Plzenski „Rozhled“ poroča, da sta bila te dni odposlana iz Plzna dva zaboja s petimi kvintali bele moke na naslov zunanjega ministra grofa Czernina na Dunaju s prevoznim dovoljenjem praškega namestništva „Durchhalten“ nam pridiga gospod grof.

Koliko zasluži podjetnik z vajenci? Veselje in ljubezen do izučitve kaknega rokodelstva bi bila tudi dandanes večja, ko bi se učencem plačevala med učno dobo primerna odškodnina. Večkrat se ugovarja, da se učenje vajencev pri rokodelstvu šestokrat ne izplača in se godi le zaradi skrbi za naraščaj in poklic. Da so pa mojstri, ki z vajenci zaslužijo jako lepo, dokazuje naslednji primer: V Wittemburgu na Češkem ima zidarSKI mojster, ki je obenem predsednik delodajalniškega društva zidarjev za ondočni okraj, pri razstrelilni tovarni okolo 100 oseb. Stavbni rokodelci zaslužijo na uro po 1 krono, pomožni delavci po 90 h in vajenci po 18 do 20 h. Vsem delavcem je podjetnik obljubil mesečno draginjsko doklado po 22.50 K. Toda vajenci niso dobivali draginjske doklade. Čeprav so zahtevali nekajkrat podporo, vsakokrat jo je mojster odklonil. Mladi ljudje pa niso mirovali. Obrnili so se na delovni odbor, ki je pri tovarni dogradil, da dobiva mojster za svoje vajence po 45 vin. na uro in 20 vin. vojne draginjske doklade, torej 65 vin. Potemtakem zasluži mojster od vsakega svojih učencev 45 vin. na uro, tedensko 27 K. Če izračunamo čisti dobiček podjetnika na 40 delovnih tednov v letu, tedaj znaša to 1080 K. Ker ima tedaj ta mojster pet učencev, tedaj mu tisti zaslužijo 5500 K. Tovarna tudi ni zadovoljna z načinom izkoriščanja vajencev. Kakor je dobil delovni odbor obvestilo, se sedanji položaj vsakakor izpremeni. Kako mučen vtisj napravi na mlade ljudi, ko zvedo, da skuša njih učni gospodar po njih tako nezaslišano obogateti, ne glede na jezo staršev, ki prav sedaj tako težko preživljajo svoje otroke.

Državni dolgovi v Avstriji. Vitez Plemer, poročevalec proračunske komisije v gosposki zbornici, je rekel v poročilu o štirimesečnem provizoriju, da so znašali naši dolgovi 13. febr. 1918 54.081.765.681 K. Od tega pripada na dolg Avstro-Ogrske banke 13.102.800.000 K, avstrijskega konsorcijskega 8.748.756.390 K, nemškega konsorcijskega 2.866.934.532 K, na vojna pos. 29.274.603.300 K in na posojila v tujini 88.671.459 K. Obresti teh dolgov znašajo vsako leto 2.195.106.214 K. Potolaži nas, gospod bog!

Nove cene! Naznanjamo tu nove, sedaj veljavne cene, za nekaj zelo priljubljenih „Elsa“ izdelkov, kateri se morejo še dobiti pri E. V. Feller-ju, lekarnar v Stubici Elzatr št. 334. (Hrvat-ko), dokler je še zaloga in dokler se morejo preparati še izdelovati in sicer stane: Fellerjev bololajšajoci fluid z znamko „Elsafluid“, 6 dvojnatih ali 2 špecijski steklenici K 14 32 franko, 12 dvojnatih ali 4 špecijske steklenice K 27 32 franko, nadalje Fellerjeve odvajalne rabarbara kroglice z znamko „Elsakroglice“, 1 zavitek K 7 37 franko ali 2 zavitka K 13 47 franko. Elsa pomada za obraz in varstvo kože (močnejše vrste) K 4 50, tanochina pomada za povspenjenje rast las (močnejše vrste) K 4 50 usipalni prašek kot dodatek K 1 —, Fellerjevo lili-no milo in še drugi Elsa izdelki se radi

prilože in računajo po sedanji ceni, dokler je še zaloga. Cene, katere so navedene v raznih tiskovinah še od preje, sedaj niso več veljavne.

Svetovni pregled.

Izreden napredek rudarske organizacije v Nemčiji. Najboljši odgovorna gospod agrarnokonservativnih in veleindustrijskih katastrofih politikov proti delavskim zahtevam dajo poročila strokovnih organizacij o močnem prirastku članov. Glasilo zveze nemških rudarjev poroča pravkar, da je šlo članstvo dne 1. januarja 1917 brez vojaško vpoklicanih tovarišev 53.404 člane. Ob koncu leta pa je bilo že 110.454 članov. Prirastek znaša torej okroglo 57.000 članov. Število članov se je v teku leta več nego podvojilo. K omenjenim članom pa smemo prištevati še najmanj 20.000 rudarjev, ki opravljajo vojaško službo; po zapisnikih je bilo ob sklepu leta pri vojakih še 30.004 zveznih članov. Zaradi previdnosti jih vpoštevamo zveza od vpoklicanih le 20.000, tako da znaša število članov zanesljivo 130.454 torej šteje organizacija najmanj 28.000 več kakor pred izbruhom vojne. K temu velikanskemu uspehu pri agitaciji moramo nemškim rudarjem le čestitati. Kakor je naraščalo število članov, tako se je tudi organizacija denarno imenitno okrepila. Le na rednih članskih prispevkih je prejela zveza v minulem letu 1.780.549 mark 50 fenigov, to je 749.107 mark 48 fenigov več kakor leta 1916. Skupni prejemki in izdatki znašajo 2.032.586 mark 19 fenigov. Bolnim članom je izplačala zveza 227.965 mark 65 fenigov, posmrtnine 92.850 mark 65 fenigov, za pravovarstvo pa nad 70.000 mark, za podpore rodbinam vojakov 53.398 mark, skupaj torej nad en milijon mark; zvezno glasilo je veljalo 101.906, generalni komisiji 20.033 mark. Imetje v banki se je zvišalo za 850.579 mark 71 fenigov. Stupno imetje zveze (glavne blagajne) je znašalo konec leta v celoti 4.943.995 mark; prirastek znaša 937.410 mark. To denarno okrepitev organizacije bodo rudarji najbrže nujno potrebovali. Poskrbeli bodo za to kapitalistični hujškači v rudarstvu.

Nemci pred Amiensom. »Morning-post« poroča z zapadne fronte: Angleži nikdar ne bodo opustili Amiens, ker bi na ta način dali Nemcem prosto pot do morja. Zato je pričakovati za Amiens najtežje boje. To mesto je oporišče in točišče vse angleške pozicije na Francoskem.

Sladkor v Ukrajini. Pred vojno je bilo v Ukrajini 205 sladkornih tovarn v obratu, 49 na Poljskem in samo 42 v ostali Rusiji. Sladkorna pesa je rastla na 624.100 ha. Vsled izločitve iz Rusije je dobila Ukrajina poseben pomen kot sladkorna dežela.

Mir z Rumunijo. Dne 26. marca ob 4 zjutraj so ugotovili najvažnejša politična, teritorialna in vojaška določila mirovne pogodbe z Rumunijo. Ugotovili so tudi pravno politično izpopolnjevalno pogodbo in dogovor o vprašanju petroleja. O ostalih gospodarskih vprašanjih se še komisije posvetujejo. Z rumunskimi delegati smo se dogovorili, da bodo celo pogodbo, ko bo sklenjena, istočasno podpisali in objavili.

Kaj zahtevajo od Rumunije. Berlinški list „Tägliche Rundschau“ poroča; Avstrija zahteva od Rumunije v varstvo

svoje meje od Črnovic do Železnih vrat popravo meje. Kakor se čuje, bo okraj Hotin v severni Besarabiji združen z Bukovino. Nadalje bodo pripadale Avstriji vse strateško važne višine, ki obvladujejo gorske prehode v Rumunijo, v kolikor so bile sedaj na rumunskih tleh. Meja za Predealom, kjer pelje železnica iz Braševa čez prelaz Predeal v Sinajo in Bukarešt, bo šla pri Buštenji. Obmejni pas, ki se bo odstopil Avstriji, ne bo nikjer nad 20 kilometrov širok in bo obsegal večinoma redko naseljeno gozdno ozemlje. Večjo obmejno popravo zahtevajo le od prelaza Roten Turn do Donave. Kakor se čuje, zahteva Avstrija v varstvo tam ležečih važnih prelazov (Roten Turn, Vulkan, Porta Orientale in Železna vrata) zapadni del Male Vlaške z mestom Turn Severin. Roko v roki s tem je potrebna nova uređitev vprašanja donavskega izliva na ta način, da je doseđanje internacionalno komisijo donavskega izliva nadomestila evropska komisija obdonavskih držav. Ta komisija ne bo pazila samo na izliva Suli-na in Kilia, marveč tudi na izliv Donave, nad katerim so doslej Rusi poljubno gospodarili. Ta izliv, Oczakon, bo najbrže prešel iz ruske v rumunsko posest. Ostali izlivi pripadejo Bolgariji. Kot odškodnino dobi Rumunija tri besarabske okraje, katere ji je leta 1878, vzela Rusija, z istoimenskimi mesti Reni, Bolgrad in Ismail, poleg tega pa še precej ozemlja onstran Pruta. Kot odškodnino za pridobitev Dobrudže mora Bolgarija pustiti železnico Črnava — Konstanca v obratu mešane rumunsko-bolgarske družbe. — Kot odškodnino za pridobitev Dobrudže zahteva Turčija od Bolgarije popravo meje ob spodnjem toku Marice in s tem vrnitev železnice Drinopolj — Dedeagač. To turško zahtevo, od katere znatno zavisí bodoči obstoj Drinopolja, obe osrednji državi krepko podpirata.

Jugoslovanska država. Nemškim listom se poroča iz Lugana 22. t. m.: Pariški srbski poslanik Vesnić se je vrnil s svojega ameriškega propagandnega potovanja in izjavil, da sta Wilson in vse javno mnenje v Zedinjenih državah prepričana, da se mora vojna končati z ustvaritvijo jugoslovanske države, katere naloga bo odpor proti germanskim osvojevalnim strem-ljenjem.

Društveni funkcionarji in člani, pozor!

Da vsa nerazporazumjenja odstranimo, sporočamo, da je v soboto 13. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki majo prispevek plačan samo do 3. tedna, se opozarjajo da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičeni članom le tedaj izplača, če je vsaj 6. prispevek t. l. že poravnal. Od izplačljive podpore pa se vsi zaostali prispevki odtegnejo.

Čemernost poslabočutje in nevolja so često posledice zaprtja in slabe prebave. Jako mnogo ljudi trpi vsled tega ki pa niti ne opazijo, zopet drugi pa hočejo odpraviti isto z odvajalnimi sredstvi, ki dražijo čreves in slabe želodec. Vsem tem bodi povedano da je na razpolago izborna, žledec krepčujoče odvajalno sredstvo: Fellerjeve čisto rastlinske rabarbara-kroglice zn. „Elsa kroglice“. Točno, toda lagodno učinkujejo, ne navadajo človeka na stalno porabo odvajalnih sredstev in jih tudi ženske in otroci radi zavzamejo. — 6 škatlic tega izbornega žledecnega zdravila stane poštnine prosto samo 7 K 37 h. Naročajo se pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzatr št. 334 (Hvatska). — Tudi Fellerjev bol-lajšajoci fluid iz rastlinskih esenc zn. „Elsa fluid“, 12 steklenic za 14 K 32 h prosto poštnine, se lahko istočasno naroče, da je obojih domačih zdravil takoj na razpolago, če si je kdo v h št. radi prepiha a i vlage nakopal bolečine. — Elsa-izdelki štejejo že na tisoče prijateljev in pristašev. (— ee —)

Italijanski socialisti proti podpisu londonske spomenice o vojnih ciljih. „Avanti“ poroča, da se je šef lista odpeljal v London, da tam očitno izjavi, da italijanska socialistična stranka odklanja svoj podpis na spomenico o vojnih ciljih, katero je sklenil londonski socialistični kongres.

Proces proti švicarskim in nemškim veleizdajalcem v Genovi. Dne 21. t. m. se je pričel proces proti švicarskim in nemškim uradnikom pri električni centrali v Genovi. Obtoženi so: Švicarja Ivan Locker in Ivan Canelli, žena nekega italijanskega mornariškega častnika Nemka Frieda Liebenthal, Vita Martini iz Genove in predstojnik Ivan Gruber. Obtožba se glasi na špijonažo, sabotažo in veleizdajo. Poklicanih je polno prič. Obtoženi zatrjujejo, da so nedolžni. Med razpravo je prišlo do takih incidentov, da je moral predsednik izprazniti dvorano. Občinstvo je hotelo napasti obtožence in so jih morali karabinarji ščititi pred njim.

Umori in ropi v Berlinu. Potnika Homana je na Bruseljski cesti ponoči nekdo ustrelil, baje iz maščevanja. 9-letno učenko Karzewsko so našli v hiši v severnem delu mrtvo, baje je nek 14-leten deček prerazal vrat. Po Grünwaldtu se klati neki elegantno oblečeni ropar s črno kninko. Pred kratkim je oropal dve dami.

Demobilizacija ruske fronte. Ruska fronta je demobilizirana. Včeraj so zadnje čete razpusili.

Pašičev kabinet obnovljen. Agencija Stefan poroča: Pašič je stvoril ministrstvo, ki obsega vse člane dosedanjega kabineta, ko se je poskus koalicijskega kabineta in sporazum strank ponesrečil.

Srbija in centralne oblasti. V Bernu izhajajoče glasilo bivšega grškega kralja Konstantina „Agence hellénique“ pravi, da novi srbski kabinet ni nenaklonjen pogajanjem z osrednjimi državami na podlagi statusa quo ante poleg nekaterih teritorialnih koncesij Bolgariji. Lyonski „Progres“ pa poroča iz Kifa, da navzlic večdnvnim pogajanjem ni prišlo med Paščevo stranko in srbsko opozicijo do nobenega sporazuma.

Cene živi Iv Besarabiji. Besarabija je v popolni zvezi z Ukrajino, a lahko rečemo, da je še rodovitnejša kot Ukrajina. Hleb kruha, ki tehtja 1.6 kg, stane 4 rublje, to je 6 K. Kilogram ovčjega sira stane 15 K. Te cene opravičuje tako pomanjkanje vsega kot pri nas. Samo mesa je povprečno še dosti. Z ozirom na to lahko upa na blagoslov z Ukrajine primerno ocenimo.

Spor v romunski kraljevski hiši. V tukajšnjih krogih govore, da je prišlo med kraljem Ferdinandom in kraljico Marijo do resnih sporov; kraljica in prestolonaslednik sta namreč na strani entente. Kraljevska dvojica se že cele tedne ni sešla, ker je kralj v Jassy u, kraljica pa v glavnem stanu. Jonescu je v Jassyju.

Parizani beže iz Pariza. V Parizu so strašno razburjeni. Begunci so naskakovali vlake, ki jih ni veliko. Panika je splošna. Govori se, da vozijo proč državne arhive in da se oblasti izselijo. Zvečer nameravajo zopet francosko mejo zapreti.

Konferenca ententnih ministrskih predsednikov. „Giornale d'Italia“ poroča, da se bo vršila v aprilu v Rimu konferenca ententnih ministrskih predsednikov.

Kako močna je angleška armada. Dunajski listi računajo, da šteje celokupna angleška armada po poročilih londonskega vojnega ministrstva 7 in pol milijona mož. Izdelovanje municije se je letos potrojilo, težka in lahka artiljerija se je v zadnjem času pomnožila za 30 odstotkov.

Največja betonska ladja na svetu. Iz Amsterdama poročajo, da se je 15. t. m. v nekem pacifiškem pristanu spustila v morje največja betonska ladja na svetu „Fai“, ki je dolga 320 čevljev in ima 7900 ton vsebine; hitrost znaša 10 do 11 vozlov. Stroški niso večji kakor za lesene ladje.

**Proletarci vseh dežel,
združite se!**

Izdajatelj Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik Viktor Zore.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Revirna konferenca

podružnic in vplačevalnic Unije
rudarjev avstrijskih za Kranjsko,
Štajersko, Koroško in Istro

se bo vršila

**v nedeljo, dne 14. aprila, ob 10.
dopoldne v prostorih „Delav-
skega doma“ v Trbovljah.**

PROVIZORIČNI DNEVNI RED.

1. Poročilo zaupnika.
2. Predlog unijskega odbora za povišanje prispevkov.
3. Časopisje.
4. Razni predlogi in nasveti.

Podružnična vodstva naj na podlagi poslanega dopisa naznanijo delegata in predloge, če take imajo, revirnemu zaupniku v Trbovljah.

M. Čobal,
načelnik rev. odbora.

Miši, podgane, stenice ščurki!

Izdelovanje in razpošiljanje izkušenih radikalno učinkovitih uničevalnih pomočkov, za katere dobivamo vsak dan zahvalna pisma! — Proti podganam in mišim 5 K, proti ščurkom in rusom 450 K, tinktura proti stenicam 2—K. Prašek proti moljem K 2— prašek proti mrčesom K 1:50 in 3—, razprševalec zanj 1:20 K, tinktura proti človeškim ušem 1:20 K, mazilo proti ušem za živino 1:50 K, prašek proti oblačilnim in perilnim ušem 2 K, tinktura proti pasjim bolham 1:20 K, tinktura proti sadnemu in zelenjavnemu mrčesju (škodljivcem rastlin) 3 K. Pošilja po povzetju.

Zavod za uničevanje mrčesja **M. JUNKER,**
Zagreb 6 Petrinjska ul. 3 (Hrvaško).

Učiteljska tiskarna

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica šte. 6.

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, župan-
stva in urade. Najmoder-
nejše plakate in vabila za
... shode in veselice. ...

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za
tiskanje listov, knjig, bro-
... šur, muzikalij itd. ...

Stereotipija. Litografija.

Ivan Jax in sin,

Ljubljana Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt
Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.
Ceniki se dobe za-
stoni in franko.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani

Pisarna: Turjaški trg šte. 4, prvo nadstropje
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/210—1/211	2—3	Turjaški trg št. 4. Frančiškanska 2.
Dr. Franc Minár kirurg in spl. zdr.	1/21.—1/23		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	1—3		Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo
zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim iz-
stavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico);
brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih.
Troškov, ki nastanejo, kadar boleti član sam po-
zove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bol-
niška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpol-
njeni bolniški list se mora takoj oddati v blagaj-
niški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira
le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba
nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih
lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto.
če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do
1. popoldne. S pritožbami se je obračati do na-
čelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelnstvo.

Vsaka žena

ni j bere moje velezanimivo
navodilo o

moderni negi prs.

Preizkušen svet, če uvenejo
ali niso dovolj polni!

Pišite zaupljivo na naslov:

Ida Krause, Pressburg
(Ogrsko), Schanzstrasse 2. Abt. 97

Ne stane nič!

